

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สามประการ ประการแรกเพื่อศึกษาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสุพรรณบุรี ประการที่สอง เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสุพรรณบุรี ประการที่สาม เพื่อพัฒนาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรที่ศึกษา คือ ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงาน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยสวนดุสิตและกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2558 ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดได้แก่ สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี ชัยนาท และพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,616 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 308 คน เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิด และผู้ให้ข้อมูลโดยการรับอาสาสมัคร (required participants) เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการรู้คิด จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการรู้คิด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สื่อ/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาการสอนทักษะการรู้คิดสำหรับเด็กปฐมวัย 3) แบบประเมินทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) แบบประเมินทักษะการรู้คิดสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่งแบน การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (IOC) ค่าความเที่ยง (Reliability) 2) การวิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบที (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ได้แก่ F-test, MANNOWA ผลการวิจัยสรุปดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิด

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 98.0 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 รองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และ อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาตำแหน่งเป็นผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 ส่วนใหญ่จบ

การศึกษาระดับปริญญาตรี, ปวส. จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3

สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการรู้คิดของครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าอยู่ระหว่าง 3.104-3.674 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันของความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ในประเด็น เมื่อประสบปัญหาในการทำงาน สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง มีค่ามากที่สุด รองลงมาเป็นประเด็น สามารถบอกสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้ เมื่อพิจารณาด้านการควบคุมความคิดของตนเอง พบว่า ในประเด็นสามารถควบคุมอารมณ์ในขณะที่ปฏิบัติงานมิให้เกิดปัญหาต่อการทำงาน มีค่ามากที่สุด รองลงมาเป็นประเด็นสามารถควบคุมสถานการณ์ปัญหาต่างๆจนสามารถบรรลุเป้าหมายของงานได้

สภาพปัจจุบันของความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สื่อ/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาการสอนทักษะการรู้คิดสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นเรียงลำดับเป็นรายด้านจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ/นวัตกรรม ความรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบของหลักสูตร และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ด้านความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ การเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้แบบสืบค้น, ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินรายบุคคล และการประเมินภาคปฏิบัติ ด้านความรู้เกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรม เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ นิทานและวรรณกรรมและการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

สภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการรู้คิดของครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก มีค่าอยู่ระหว่าง 4.33-4.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพที่คาดหวังของความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ในประเด็น สามารถบอกสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้ มีค่ามากที่สุด รองลงมาเป็นประเด็น เมื่อประสบปัญหาในการทำงาน สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และ ความสามารถกำหนดและอธิบายยุทธวิธีในการทำงานจนบรรลุความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่เสมอ ด้านการควบคุมความคิดของตนเอง 5 ลำดับแรก ได้แก่ ประเด็นความสามารถควบคุมอารมณ์ในขณะที่ปฏิบัติงานมิให้เกิดปัญหาต่อการทำงาน, ความสามารถวางแผนในการทำงานอย่างรอบคอบ, มีการแลกเปลี่ยนสะท้อนความคิดเห็นในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานแล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข, ความสามารถ

ควบคุมสถานการณ์ปัญหาต่างๆจนสามารถบรรลุเป้าหมายของงานได้ และ การกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง

สภาพที่คาดหวังของความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สื่อ/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาการสอนทักษะการรู้คิดสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าอยู่ระหว่าง 4.43-4.69 เมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ/นวัตกรรม รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประเด็นความคาดหวังภายในแต่ละด้านพบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ รูปแบบของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ การเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้แบบสืบค้น ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ การประเมินรายบุคคล การประเมินตามสภาพจริง และการสร้างเกณฑ์การประเมิน (rubrics) ด้านความรู้เกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรม เมื่อเรียงลำดับประเด็นที่มีค่าสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และนิทานและวรรณกรรม

ความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิด จากดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Index: PNI_{modified}) พบว่า เมื่อเรียงลำดับความต้องการจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้แก่ ลำดับที่ 1 การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่เสมอ ลำดับที่ 2 ความสามารถกำหนดและอธิบายยุทธวิธีในการทำงานจนบรรลุความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับที่ 3 สามารถบอกสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้ ลำดับที่ 4 ความสามารถอธิบายการวางแผนในการดำเนินงานที่ปฏิบัติจนนำไปสู่ความสำเร็จของงานได้ ลำดับที่ 5 ความสามารถบอกขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาในการทำงานของตนเองได้อย่างถูกต้อง และลำดับที่ 6 เมื่อประสบปัญหาในการทำงาน สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

เมื่อพิจารณาความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิดจากดัชนีความต้องการจำเป็นภายในด้านการควบคุมความคิดของตนเอง 10 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 มีเทคนิควิธีการเครื่องมือในการตรวจสอบความสำเร็จของงานที่หลากหลาย ลำดับที่ 2 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งก่อน ระหว่าง หลังการทำงานเสมอ ลำดับที่ 3 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ลำดับที่ 4 มีการทบทวนเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอในขณะที่ดำเนินงาน ลำดับที่ 5 มีการเปรียบเทียบวิธีการปฏิบัติงานที่หลากหลายแล้วเลือกวิธีการที่เหมาะสมและดีที่สุดมาปฏิบัติ ลำดับที่ 6 มีการทบทวนความเหมาะสมของวิธีการทำงานกับเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ ลำดับที่ 7 นำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ ลำดับที่ 8 มีการแลกเปลี่ยน สะท้อนความคิดเห็นในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานแล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข

ลำดับที่ 9 สามารถวางแผนในการทำงานอย่างรอบคอบ ลำดับที่ 10 การกำหนดเป้าหมายในการทำงานทุกครั้ง

เมื่อพิจารณาความต้องการความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สื่อ/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาการสอนทักษะการรู้คิดสำหรับเด็กปฐมวัยจากดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับความต้องการจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ลำดับที่ 1 หลักสูตรและนโยบาย ลำดับที่ 2 การวัดและประเมินผล ลำดับที่ 3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 สื่อและนวัตกรรม

เมื่อพิจารณาความต้องการ 3 ลำดับแรกภายในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและนโยบาย ได้แก่ ลำดับที่ 1 รูปแบบของหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ลำดับที่ 3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 1 การเรียนรู้แบบรายบุคคล ลำดับที่ 2 การเรียนรู้แบบโครงการ ลำดับที่ 3 การเรียนรู้แบบสืบค้น ด้านการวัดและประเมินผล ลำดับที่ 1 การสร้างเกณฑ์การประเมิน ลำดับที่ 2 การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และลำดับที่ 3 การประเมินภาคปฏิบัติ ด้านสื่อและนวัตกรรม ลำดับที่ 1 ดนตรีนาฏศิลป์ ลำดับที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และลำดับที่ 3 ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 การพัฒนาทักษะการรู้คิด

ครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0 ครูที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมา อายุระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ครูมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมา เป็นระดับปริญญาโทมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และระดับมัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 อนุปริญญา, ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ครูมีประสบการณ์ในการสอนปฐมวัย 6 – 10 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 รองลงมาต่ำกว่าถึง 5 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 เป็นผู้ที่เคยได้รับรางวัล จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยในรอบปีที่ผ่านมาจำนวน 1 - 3 ครั้ง จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 87.9

ทักษะการรู้คิดด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด การวางแผน การกำกับติดตาม การประเมินผลและการควบคุมอารมณ์ของครูปฐมวัยระหว่างปัจจัยต่างๆ พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมโครงการมีทักษะการรู้คิดสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการทุกด้าน โดยด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.02 รองลงมาคือ ด้านการควบคุมอารมณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ผู้ที่มีอายุ 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านการวางแผนสูงสุดเท่ากับ 3.62 รองลงมาคือด้านการนำกระบวนการคิดเท่ากับ 3.59 ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด และการควบคุมอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.75 รองลงมาคือด้านการ

ประเมินผลเท่ากับ 3.70 ผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยด้านความรู้การนำกระบวนการรู้คิดสูงสุดเท่ากับ 3.91 รองลงมาคือด้านการควบคุมอารมณ์เท่ากับ 3.89 ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยด้านการควบคุมอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.72 รองลงมาคือด้านการประเมินผลเท่ากับ 3.62 ระดับอนุปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีค่าเฉลี่ยด้านความรู้การนำกระบวนการรู้คิดและด้านการควบคุมอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.76 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด เท่ากับ 3.75 ระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยด้านความรู้การนำกระบวนการรู้คิดสูงสุดเท่ากับ 4.04 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเท่ากับ 3.93 ครูที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยด้านการควบคุมอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.58 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเท่ากับ 3.57 และสนับสนุนระดับสูง มีค่าเฉลี่ยด้านการควบคุมอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.87 รองลงมาคือด้านความรู้การนำกระบวนการรู้คิดเท่ากับ 3.86 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัยต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านการควบคุมอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเท่ากับ 3.70 มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย 5 – 6 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านการควบคุมอารมณ์สูงสุดเท่ากับ 3.77 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเท่ากับ 3.73 และผู้มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย มากกว่า 6 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยด้านความรู้การนำกระบวนการรู้คิดสูงสุดเท่ากับ 3.83 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเท่ากับ 3.80 ครูที่มีระดับเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยด้านความรู้การนำกระบวนการรู้คิดสูงที่สุดเท่ากับ 3.33 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเท่ากับ 3.32 ครูที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยด้านความรู้การนำกระบวนการรู้คิดสูงที่สุดเท่ากับ 3.90 รองลงมาคือด้านการควบคุมอารมณ์เท่ากับ 3.85 และด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดเท่ากับ 3.87

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการรู้คิดระหว่างปัจจัยสถานภาพการเข้าร่วมโครงการ อายุ ระดับการศึกษา การสนับสนุนจากผู้บริหาร ประสบการณ์สอนปฐมวัย เจตคติต่อวิชาชีพครู และการรับรู้ความสามารถตนเองของครูปฐมวัยที่แตกต่างกันพบว่า ทักษะการรู้คิดประกอบด้วยด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด การวางแผน การกำกับติดตาม การประเมินผล และการควบคุมอารมณ์พบว่ากลุ่มครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาสูงกว่ากลุ่มครูที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการทุกด้าน กลุ่มครูปฐมวัยที่มีอายุแตกต่างกันพบว่า กรณีทดสอบด้วย Pililai's Trace ทักษะการรู้คิดไม่มีความแตกต่างกัน แต่กรณีทดสอบด้วย Roy's Largest Root พบว่าทักษะการรู้คิดมีความแตกต่างกัน ครูปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ทักษะการรู้คิดแตกต่างกัน ด้านที่มีความแตกต่างกันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด และการวางแผน กลุ่มครูปฐมวัยที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรในระดับสูงจะมีทักษะการรู้คิดด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด การวางแผน การกำกับติดตาม การประเมินผล และการควบคุมอารมณ์สูงกว่าปฐมวัยที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรในระดับปานกลาง กลุ่มครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัยแตกต่างกัน จะมีทักษะการรู้คิดด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด การวางแผน

การกำกับติดตาม การประเมินผล และการควบคุมอารมณ์ไม่แตกต่างกัน กลุ่มครูปฐมวัยที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับสูงจะมีทักษะการรู้คิดด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด การวางแผน การกำกับติดตาม การประเมินผล และการควบคุมอารมณ์สูงกว่ากลุ่มครูปฐมวัยที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับปานกลาง และกลุ่มครูปฐมวัยที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับสูงจะมีทักษะการรู้คิดด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด การวางแผน การกำกับติดตาม การประเมินผล และการควบคุมอารมณ์สูงกว่ากลุ่มครูปฐมวัยที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการรู้คิดพบว่าค่าเฉลี่ยทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยหลังเข้าร่วมโครงการทุกด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด ความรู้การนำกระบวนการรู้คิด การวางแผน การกำกับติดตาม การประเมินผล และการควบคุมอารมณ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตทักษะการรู้คิดของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการรู้คิดพบว่าค่าเฉลี่ยทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยหลังเข้าร่วมโครงการในด้าน ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด การกำกับติดตาม การประเมินผล การควบคุมอารมณ์ แรงจูงใจ ทักษะการรู้คิดรวม และคะแนนผลงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะการรู้คิดในด้านการเลือกใช้ยุทธวิธีของเด็กปฐมวัยหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อศึกษาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสุพรรณบุรี ประการที่สอง เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสุพรรณบุรี ประการที่สามเพื่อพัฒนาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการอภิปรายผู้วิจัยจะใช้วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัยเป็นแนวทางในการดำเนินการอภิปรายดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 สภาพความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดของครูปฐมวัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าครูปฐมวัยพอมีความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดอยู่บ้างแต่อย่างไรก็ตามครูปฐมวัยยังมีความคาดหวังที่จะพัฒนาให้สูงขึ้น โดยเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่าครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีความต้องการในการพัฒนาทักษะการรู้คิดเพิ่มมากขึ้น โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงจากสภาพทักษะการรู้คิดที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็นหรือที่ครูปฐมวัยคาดหวังไว้อยู่ในช่วงร้อยละ 27.5 – 52.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและจากการสนทนากลุ่มพบว่ามีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ จากการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการเกี่ยวกับการรู้คิด ทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดและด้านการควบคุมความคิดมีค่าอยู่ใน

ระดับปานกลาง ในขณะที่สภาพความคาดหวังมีค่าอยู่ในระดับมาก และจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาทักษะการรู้คิด ครูปฐมวัยต้องการพัฒนาทักษะการรู้คิดด้วยเช่นกัน สำหรับความต้องการการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและนโยบาย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สื่อ/นวัตกรรม พบว่า มีความต้องการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะความต้องการหลักสูตรและนโยบาย พบว่า จะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่สูงกว่าด้านอื่นๆ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 40 ขึ้นไป จากข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในปี 2546 ยังไม่มีความชัดเจนหรือการจัดกิจกรรมการรู้คิดที่เหมาะสมกับช่วงวัยหรือพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กอายุ 3-5 ปี ซึ่งเป็นเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดหลักสูตรแม่บทที่ใช้เป็นหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในปี 2546 จะรับเด็กที่จบการศึกษาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปศึกษาต่อในระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 ซึ่งจะต่อเนื่องกันไป ดังนั้นจึงควรมีหลักสูตรที่ชัดเจนสำหรับพัฒนาการเด็กเล็กในช่วงวัย 3 - 5 ปี

5.2.2 ระเบียบวาระ (2556) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องถึงแนวทางการพัฒนาทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยและนักเรียนระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในครั้งนี้ โดยจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยนั้นมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยระดับองค์กร ได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนจากผู้บริหาร หน่วยงานต้นสังกัด ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการสอนของครูปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการศึกษาของ เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส (2551) กล่าวว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอน Steers & Porter (1979) ศึกษาพบว่าการบริหารแบบใช้อำนาจมีผลทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงานจนบรรลุความสำเร็จ บรรยากาศองค์กรที่มุ่งที่บุคคล ได้แก่ การติดต่อสื่อสารชนิดเปิด การให้ความสนับสนุนร่วมกัน และการกระจายอำนาจการตัดสินใจส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ดีของบุคลากร ลดการออกจากงาน ลดต้นทุนการผลิตและลดเวลาในการฝึกอบรม Sweeney (1986) ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนิเทศภายในและบรรยากาศองค์สำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันการจัดการเรียนการสอนไปสู่ความสำเร็จผู้บริหารสามารถเป็นผู้นำครู โดยการเป็นผู้ช่วยเหลือและชี้แนะครู อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาหารือ ให้กำลังใจมีการพัฒนาครู ให้มีความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในกระบวนการเรียนการสอน สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาตัวแปรจิตลักษณะเดิมที่เป็นปัจจัยภูมิหลังและตัวแปรจิตตามสถานการณ์ของครูปฐมวัยส่งผลกระทบต่อทักษะการรู้คิดที่ต่างกัน กล่าวคือ ครูปฐมวัยที่มีอายุ ความรู้พื้นฐานเดิม เจตคติต่อวิชาชีพครู การรับรู้ความสามารถในตนเองต่างกันจะมีทักษะการรู้คิดต่างกันด้วย

สอดคล้องกับการศึกษาของ Ghonsooly et al. (2014) ศึกษาตัวแปรทำนายการรับรู้ความสามารถในตนเองและทักษะการรู้คิด ส่งผลต่อความสามารถด้านวิชาการของครู ด้วยการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง และทักษะการรู้คิดไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง และสอดคล้องกับการศึกษาของ Arsal (2009) ศึกษาผลของการบันทึกประจำวันเกี่ยวกับการสะท้อนคิดยุทธวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Regulation Strategies) ของนักศึกษาครู พบว่า แรงจูงใจภายใน การเห็นคุณค่าของงาน ทักษะการรู้คิด การบริหารจัดการเวลา มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุม Kilgallon et al. (2008) ศึกษาการคงอยู่ในชั้นเรียนของครูปฐมวัย โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของครูปฐมวัย พบว่า เจตคติต่อวิชาชีพครู ความเชื่อ การตระหนักรู้ในตนเอง สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีส่งผลต่อการคงอยู่ในชั้นเรียนของครูปฐมวัย

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาตนเองกับทักษะการรู้คิด ฉนวน ม่วงพรรณ (2555) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนด้วยตนเองด้วยกิจกรรมการรู้คิดในการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า รูปแบบการเรียนด้วยตนเองด้วยกิจกรรมการรู้คิดในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นส่งผลทำให้คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.3 เมื่อทดสอบคะแนนทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยก่อนและหลังการฝึกทักษะ พบว่า ทักษะการรู้คิดของครูปฐมวัยหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของ Henter & Indreica (2014) ศึกษาผลการฝึกอบรมทักษะการรู้คิดสำหรับเตรียมครูในระดับประถมศึกษาและปฐมวัย พบว่า ระดับการตระหนักรู้ในการรู้คิดกับความรู้ในการสอนทักษะการรู้คิดของครูสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มหาวิทยาลัยสวนดุสิตและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะได้นำความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการรู้คิดทั้งในส่วนของงานที่ครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำไปใช้ในการพัฒนาการสอนของตนเองและการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย ซึ่งในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา นอกจากนี้วิธีการจัดประสบการณ์ล้วนมีความสำคัญที่ใช้พัฒนาทักษะการรู้คิดในลักษณะบูรณาการด้วย เช่น การใช้วิธีสอนแบบโครงการ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การประเมินตามสภาพจริง เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้ทักษะ 4 ด้านในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (C: Critical Thinking And Problem Solving) ทักษะการสื่อสาร (C: Communication) ทักษะการทำงานเป็นทีม (C: Collaboration) และ ความคิดสร้างสรรค์ (C: Creativity)

2) ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ การจัดประสบการณ์การรู้คิดปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างหลากหลาย เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เน้นการศึกษาวิธีการที่ง่ายต่อการนำไปใช้ทั้งครูพัฒนาการรู้คิดของตนเองและครูสามารถนำวิธีการและเครื่องมือประเมินไปใช้ในการพัฒนาทักษะการรู้คิดของเด็กเล็กโดยการตรวจสอบตนเองและนักเรียนตรวจสอบตนเองซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการรู้คิด นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปใช้กับการจัดประสบการณ์ได้ทุกเรื่องเป็นการฝึกสติ การตรวจสอบการทำงาน การประเมินกระบวนการทำงานกับเป้าหมายการทำงานว่าสอดคล้องกันหรือไม่ มีโอกาสประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับทักษะการรู้คิดแก่ครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครอบครัวทั้งภาคความรู้และวิธีการสอนเด็กเพื่อทำให้เกิดทักษะการรู้คิดด้วย ในขณะเดียวกันผู้บริหารควรตระหนักเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนทั้งปัจจัยสนับสนุนต่างๆและการให้รางวัลความดีความชอบ จะส่งผลดีต่อเจตคติต่อวิชาชีพครู การรับรู้ความสามารถในตนเองของครูด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ควรมีการศึกษารูปแบบการรู้คิดในหลากหลายสถานการณ์ว่าจะมีวิธีการใช้ที่แตกต่างกันหรือไม่ แต่ละวิธีส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กอย่างไร โดยเฉพาะในกรณีการเรียนรู้การแก้ปัญหา การอ่านเรื่องราว เช่น นิทาน ซึ่งเป็นเรื่องที่เด็กเล็กให้ความสนใจเป็นการประเมินว่าเด็กได้เรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม เจตคติ ทักษะคิดมากน้อยเพียงใดจากนิทานแต่ละประเภท ซึ่งจากการศึกษาของ Veeman et al. (2006) พบว่าในสถานการณ์ที่แตกต่างกันบุคคลจะใช้การเรียนรู้แบบรู้คิดที่แตกต่างกัน เช่น ในการสถานการณ์ของการแก้ปัญหา กับ ในสถานการณ์ในการอ่านจะมีความแตกต่างกันอย่างไร

นอกจากนี้เครื่องมือวัดทักษะการรู้คิดยังมีความแตกต่างกันกับนักเรียนในแต่ละช่วงวัย เนื่องจากทักษะการรู้คิดเป็นกระบวนการภายในตัวนักเรียนครูไม่สามารถรู้ได้หากไม่มีวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น เด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วครูควรมีวิธีการในการวัดและประเมินผลทักษะการรู้คิดของเด็กอย่างไร